

Retningslinjer for fos § 5 – Flaskehalser og budområder

Første ledd

Systemansvarlig håndterer alle flaskehalser i regional- og transmisjonsnett. Dette innebærer at systemansvarlig overvåker og håndterer alle snitt og enkeltkomponenter basert på fastsatte driftsmessige overføringsgrenser etter fos § 7 annet ledd. I tillegg håndterer systemansvarlig øvrige flaskehalser på enkeltkomponenter eller snitt i regional- og transmisjonsnett der systemansvarlig blir anmodet om dette av konsesjonær som normalt står for overvåkingen av egne anlegg.

Systemansvarlig håndterer flaskehalser på transformatorer mellom distribusjonsnett og regional-/transmisjonsnett forutsatt at det finnes tilgjengelige mFRR-bud i distribusjonsnett som kan avlaste flaskehalsen, og systemansvarlig er varslet om flaskehalsen på forhånd. Dersom det ikke er tilgjengelige mFRR-bud, vil systemansvarlig kunne ta i bruk tilgjengelige mFRR-D-bud eller bud fra forenklet løsning dersom dette er nødvendig for å sikre systemdriften.

Virkemidlene for å utøve ansvaret med å håndtere flaskehalser i regional- og transmisjonsnett, samt vurderinger rundt bruken av disse, har systemansvarlig beskrevet i retningslinjene til §§ 5 fjerde ledd og 7 tredje ledd, som igjen henviser til andre aktuelle paragrafer i fos og retningslinjer til disse.

Automatisk prosess for budvalg i mFRR-markedet for å hensynta flaskehalser

Systemansvarlig gjennomfører en automatisk prosess for flaskehalshåndtering i forkant av budvalgsprosessen i aktiveringsmarkedet for mFRR, jf. retningslinjer fos § 11. Den automatiske prosessen resulterer i:

- bud som skal være utilgjengelig for aktiveringsmarkedet da aktivering av disse budene kan forårsake overlast, og
- bud som skal aktiveres for å avlaste aktuell flaskehals. Disse aktiveringene vil være for flaskehalshåndtering og ikke sette pris i aktiveringsmarkedet for mFRR. Oppgjøret er basert på det beste av budpris og mFRR-klareringspris.

Prosessene vil basere seg på en nettmodell med oppdaterte prognose- og plandata med 15 minutters oppløsningsintervall. Ulike scenarier benyttes for å reflektere usikkerheten knyttet til markedsresultatet. Det utføres en lastflytanalyse per scenario som optimerer valg av bud som bidrar til å overholde overføringsgrenser på snitt og enkeltkomponenter. Det endelige resultatet er basert på algoritmer som skal sikre at flest mulig bud blir tilgjengelig for aktiveringsmarkedet for mFRR med en tilstrekkelig lav risiko for flaskehalser.

Flaskehalser som ikke inngår i nettmodellen til den automatiske prosessen for flaskehalshåndtering vil bli håndtert manuelt.

Ved flaskehalser som følge av uforutsette hendelser vil det kunne gjennomføres aktiveringer utenom de planlagte aktiveringene som skjer hvert klokke kvarter. Systemansvarlig vil i disse tilfellene kunne hensynta om aktuelle bud har tilhørende budatributter for raskere aktiveringstid enn det som er kravet til aktiveringsmarkedet for mFRR.

Annet ledd

Revisjon/gjennomgang av budområder er regulert i kommisjonsforordning (EU) 2015/122 (heretter CACM), inntatt i forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. En gjennomgåelse av gjeldende konfigurasjon for budområdene skal skje etter CACM artikkel 32. Kriterier for gjennomgåelse av budområdenes konfigurasjon er gitt av CAC; artikkel 33.

Tredje ledd

Ved forventet energiknapphet vil det være behov for virkemidler som raskt kan implementeres i den operative driften. De prosesser som er beskrevet i CACM innebærer at endringer i budområdeinndelingen vil at for lang tid til at dette vil være et egnet virkemiddel for å håndtere forventet energiknapphet, selv i et avgrenset geografisk område. Systemansvarlig ser derfor ingen reell mulighet til å benytte seg av bestemmelsen som gitt av fos § 5 tredje ledd.

Fjerde ledd

Systemansvarlig driver to markeder for regulerkraft, aktiveringsmarked for mFRR og aktiveringsmarked for mFRR-D. mFRR benyttes for håndtering av ubalanser og flaskehalser. mFRR-D benyttes normalt for håndtering av driftsforstyrrelser og spesielle hendelser.

Opp- eller nedreguleringsbud fra aktiveringsmarkedet for mFRR er det mest brukte virkemiddelet systemansvarlig har for å avhjelpe flaskehalser som ikke håndteres ved kapasitetsfastsettelsen mellom budområder (se retningslinjer for § 6 første ledd). Dersom dette ikke er tilstrekkelig vil systemansvarlig benytte bud for mFRR-D, bud fra forenklet løsning beskrevet i retningslinjene for fos §§ 11 og 12 fjerde ledd, eller systemkritiske vedtak etter fos § 12 femte ledd.

Systemansvarlig kan i tillegg benytte produksjonstilpasning (se retningslinjer for § 8b annet ledd), endring av koblingsbilde (se retningslinjer for § 16 første ledd) eller bruk av systemvern (se retningslinjer for § 21).

Opp- eller nedreguleringsbud fra aktiveringsmarkedet for mFRR som benyttes utenom prisrekkefølge vil få betalt det høyeste av budpris og mFRR-pris for oppregulering og det laveste av budpris og mFRR-pris for nedregulering. Reguleringer som får betalt det beste av budpris og mFRR-pris kalles gjerne spesialreguleringer i kommunikasjon mellom systemansvarlige og konsesjonærer. mFRR-D-bud kan også velges utenfor prisrekkefølge for flaskehalshåndtering. Prising i aktiveringsmarked for mFRR-D vil være i henhold til markedsvilkårene.

Femte ledd

Systemansvarlig publiserer informasjon om endringer i budområder på Statnett.no og gjennom tjenesten Meldinger fra Landssentralen.